No. 14. 1843.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 31 Januarij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 27sten Januarij.

Gisteren avond ten negen ure is de groote deputatie uit de kamer der pairs bij den koning toegelaten om hem het adres van antwoord op de openingsaanspraak over te brengen. De koning heeft op de voorlezing van dit stuk door den baron *Pasquier* geantwoord:

Mijne heeren de Pairs,

» Ik ben zeer getroffen over de betuigingen die gij mij brengt. Na den slag die mij getroffen heeft, kon er voor mij geen andere vertroosting bestaan dan die algemeene rouw en die eenstemmigheid van aller gevoelens en meeningen, om in mijne smart te deelen en de toekomst van Frankrijk te verzekeren. Door de eendragt van al de staatsmagten, door het vertrouwen waarmede gij mij omgeven hebt, door de mij verleende opregte en welwillende medewerking, hebben onze instellingen de voltooijing bekomen die zij behoefden, en hebben wij het doel onzer gemeenschappelijke pogingen bereikt: de handhaving van de orde binnenslands en den vrede met andere volken. Met genoegen herhaal ik u de betuiging, dat gijl. nieuwe aanspraak op mijne erkentelijkheid en op die van Frankrijk verkregen hebt."

— Bij de kamer der gedeputeerden zijn heden de discussien over het adres van antwoord geopend. De heer *Gustaaf de Beaumont* heeft het eerst tegen het voorgedragen ontwerp gesproken. Hij heeft het ministerie gelaakt, omdat het den moed niet gehad had van een traktaat met Belgie te sluiten, en zich had laten beheerschen door het geroep der industrielen, waardoor hetzelve, volgens den spreker, het algemeen belang aan dat van sommigen opgeofferd had; immers was het steeds het belang van Frankrijk in het naauwste bondgenootschap met Belgie te staan; Belgie toch kon op den duur niet bestaan zooals het thans is. De heer *de Beaumont* heeft vervolgens over het regt van onderzoek gesproken. Na hem heeft de heer *Carné* het woord voor het ontwerp-adres gevoerd.

— Men heeft tijdingen uit Algiers tot den 15den Januarij ontvangen, die het belangrijk nieuws behelzen, dat *Abd-el-Kader* op nieuw te wapen is gesneld. Naauwelijks zijn de fransche kolonnen van hunnen jongsten veldtogt, die anderhalve maand geduurd heeft, teruggekeerd, of *Abd-el-Kader*, die ten zuiden van de bergketen Ouarensenis gevlugt was, is weder op het gebergte verschenen om de stammen die zich aan de Franschen onderworpen hadden weder op zijne zijde over te halen. De werkelijke stammen hebben geen gehoor aan zijne opruijingen geleend, maar die van het oosten zijn minder getrouw geweest aan de door hen gedane beloften van onderwerping. Eenige hunner hebben den Emir ondersteund in eene razzia, die deze op den stam der Ataff (op den linker oever van den Cheliff, tusschen Milianah en Mostaganem op meer dan 40 uren afstands van Algiers) ondernomen heeft. Deze stam die getrouwer aan de aangegane verbindtenis gebleven is, heeft tegen de troepen van den Emir gestreden, en 6 man verloren, waaronder de zoon van den Caid.

Het garnizoen van Milianah trok op dit oogenblik ter hulp van het aghalik van het zuiden, dat zich bedreigd achtte, en de kolonel *St.-Arnaud* voerde eene gelukkige razzia uit op den stam der Beni-Bou-Chaïb, aan de helling van het hoogst gebergte van den Ouarensenis. — Zoodra de generaal *Changarnier* onderrigt geworden is van de beweging van *Abd-el-Kader* tegen de Ataffs, is hij den 11den van Blidah vertrokken om voorwaarts Milianah de bondgenooten te beschermen, en den Emir zoo hij zich in die streek nog bevindt, aan te vallen. Inmiddels hadden verscheidene stamhoofden hunne ruiters vereenigd, beschermende op den linker Cheliff-oever de onderworpene stammen.

De generaal *Changarnier* is den 12den nabij Milianah gekomen en den 13den de rivier te Kantara moeten overgaan, om den Emir te gemoet te trekken en in verbinding met den kolonel *St.-Arnaud* onze bondgenooten te beschermen en de afvalligen te straffen. — De generaals *Lamoricière* en *Gentil*, na eindelijk de Flitas onderworpen te hebben, zijn insgelijks den 9den of 10den te velde getrokken, om ten oosten en noorden van Tedekempt te manoeuvreren.

Abd-el-Kader zal genoodzaakt worden weder zuidwaarts de wijk te nemen, maar dergelijke pogingen zal hij nog verscheidene malen gedurende den winter kunnen herhalen. Immers is het onmogelijk dergelijke invallen over zulk eene uitgestrekte lijn, en met een vijand die 20 uren in eenen nacht aflegt, geheel te beletten. Al wat wij doen kunnen, is, dat wij de door hunnen voormaligen vorst geplunderde stammen wreeken en schadeloos stellen, door op onze beurt op vijandelijke stammen te vallen, gelijk thans de kolonel *St.-Arnaud* de Ouled-Ayads ten koste der Beni-Bou-Chaïbs schadeloos stelt.

Onze troepen zullen te velde zijn zoolang de zware regentijd nog niet gekomen is, *Abd-el-Kader* zal dan eenige strooptogten kunnen uitvoeren. Eerst in het voorjaar zullen wij hem in zijne verwijderste schuilhoeken kunnen achtervolgen en de stammen verdelgen waarop hij thans nog steunt.

De hertog *van Aumale* is een paar dagen te Algiers geweest om den gouverneur-generaal te raadplegen, doch is den 10den naar Medeah teruggekeerd.

— Op den 1sten Januarij van dit jaar werd door het gouvernement nog aan 5839 vreemde vlugtelingen onderstand verleend, te weten 1 Portugees, 7 Duitschers, 389 Italianen, 1168 Spanjaarden en 4274 Polen; 1521 dier vlugtelingen zijn geheel buiten staat om zich-zelven eenig onderhoud te verschaffen. Sedert 1841 is hun een crediet van 2,150,000 fr. verleend en de onderstand alleen aan de Spaansche vlugtelingen van 1834 tot 1842 verleend bedraagt 6 millioenen fr.

— De tijdingen uit Madrid tot den 20sten houden niets naders of der vermelding waardig.

— Ter beurze van heden (*27 Januarij*) waren genoteerd: 5 pCt. 120,50; 3 pCt. 79,60; Nap. r. 107; Spanje 24¼; Ned. 2½ pCt. 53½; Rom. L. 104⅞.

Van den 28sten. — Na de heeren *de Beaumont* en *de Carné* heeft gisteren de heer *Lamartine* over het adres van antwoord het woord gevoerd, en zich met groote levendigheid tegen het adres en hetgeen hij noemde het stelsel van bestuur verzet. Het *Journal des Débats* laat zich heden over deszelfs rede als volgt uit:

» Men is niet lang in 't onzekere geweest over de denkwijs van den redenaar. De heer *Lamartine* heeft den oorlog niet alleen aan de ministers van 29 October verklaard, maar ook naar zijne eigene uitdrukking, die wij geen regt hebben te wijzigen, aan alle verledene tegenwoordige en toekomstige ministers. Hij heeft iets meer dan een ministerie aangevallen, een stelsel, en dat stelsel is dat 't welk Frankrijk sedert de julij-revolutie beheert. Hij heeft de behoudende partij vaarwel gezegd en met eene buitengewone nederigheid, met eene spotachtige zedigheid, haar aangekondigd, dat hij voor altijd plaats nam op de bank der oppositie! Hij heeft de grootste loftuitingen gebragt aan de partij tot welke hij overgaat, en de bitterste verwijten gedaan, aan die welke hij verlaat. Hij heeft breedvoerig gesproken over zijn staatkundig leven, over zijne antecedenten, over al hetgeen hij zijn leven lang bij iedere gebeurtenis gedacht, gezegd en geschreven heeft; hij heeft met veel gewigt doen drukken op zijne gemaakte voorbehoudingen, in 't belang der behoudende gevoelens wanneer hij met de oppositie stemde, en over zijne gemaakte voorbehoudingen ten voordeele der oppositie, wanneer hij met de meerderheid stemde. Alvorens zijne vorige vrienden te verklaren dat hij hen voor altijd verliet, heeft hij zorg gedragen te verzekeren dat hij nimmer eene plegtige verbindtenis met hen had aangegaan [illegible] zich als vrij beschouwde; dat hij gedurende eenige jaren zich onder de vanen der meerderheid had geschaard, zoo als vroeger onder de vanen der linker zijde, tijdens de September wetten, en zoo als vroeger [illegible] de legitimistische vaan, met behoud van den geest van [illegible]

Het *Journal* schetst vervolgens [illegible]

sedert de revolutie gedaan is, alle wetten, alle maatregelen aangevallen heeft en niemand gespaard, zelfs de daden van het ministerie van 15 April niet, die hij vroeger verdedigd had; protesterende tegen de arresten van het hof der pairs, tegen de onderdrukking der drukpers, de omkooping bij de verkiezingen, enz. — Na verder zich de vraag gedaan te hebben, zonder een redelijk antwoord te vinden, van waar die plotselinge verandering kwam? gaat het *Journal des Débats* aldus voort:

» Voorzeker zal de behoudende partij de diensten van den heer *Lamartine* en van zijn verwonderlijk talent niet miskennen, en niet vergeten wat de heer *Lamartine* zelf zoo spoedig vergeten heeft. Maar wij leven in een tijd waarin geen staatsman, hoe aanzienlijk, hoe uitstekend men hem ook onderstelt, zich geregtigd kan achten om eene partij naar zijne willekeurige denkbeelden te besturen en als op het sleeptouw te nemen. Wij leven in een tijd waarin men slechts een staatsman kan zijn op voorwaarde dat men de man eener partij is. Het vertegenwoordigend gouvernement zou slechts eene hersenschim zijn wanneer het vergund ware het erfdeel eener partij te aanvaarden, of zijne vlag onder benefice van inventaris te kiezen. De heer *Lamartine* heeft de behoudende partij aangekondigd, dat hij haar *voor altijd* verliet! De meerderheid heeft die scheiding niet gewenscht; zij heeft er niets toe bijgedragen, en zou al hetgeen zij eervol vermogt gedaan hebben om het te beletten; zij zal het ongetwijfeld betreuren; maar de heer *Lamartine* kan het slechts aan zich-zelven wijten, zoo de behoudende partij besloten is voortaan van zijne hulp af te zien."

De minister van het openbaar onderwijs, de heer *Villemain*, heeft den heer *Lamartine* beantwoord, het duistere en onzamenhangende in diens rede trachten aan te toonen en onderscheidene gedane uitvallen tegen de bestaande wetten en de buitenlandsche staatkunde wederlegd, doch zich nog met veel weerhouding en verschooning jegens den vorigen spreker uitgelaten, hetgeen zeer afstak tegen diens stoute taal en hevige aanvallen, die dikwijls tot een luid rumoer, 't zij van toejuiching der oppositie, of van verbazing en ontevredenheid der andere partij aanleiding gaven.

In de zitting der kamer van heden hebben de heeren *Larochejacquelein* en *de Gasparin*; de eerste tegen, de tweede voor het adres gesproken.

Een der leden van de kamer, de heer *David*, heeft een amendement op de zinsnede van het adres betrekkelijk de oostersche zaken voorgedragen.

— De commissie tot onderzoek van de suikerwet heeft zich geadjourneerd tot na de discussie over het adres.

— Het kabinet is eergisteren onder den maarschalk *Soult* vereenigd geweest, om te overleggen, welke gedragslijn het zal volgen, gedurende de discussien over het adres. Een dagblad meldt, dat er tusschen de leden van het ministerie een hevig misverstand zou gerezen zijn. Alle leden, met uitzondering van den heer *Guizot*, zouden van gevoelen geweest zijn, om zich de zinsnede nopens het regt van onderzoek te laten welgevallen. De ministers van finantien en openbare werken zouden gezegd hebben, dat die zinsnede onvermijdelijk, dat dezelve overeenkomstig de wenschen der kamer en van het land was. De heer *Guizot* moet echter stellig verklaard hebben, dat hij volstrekt geene zinsnede anders dan een weerklank der troonrede kon dulden, en dat hij dus de redactie der commissie zou bestrijden. Bij deze stellig uitgedrukte meening, zouden zich de ministers *Duchatel*, *Martin* (du Nord) en *Villemain* bij hunnen ambtgenoot gevoegd hebben. De andere ministers zouden echter het ontwerp der commissie goedkeuren.

— Ter beurze van heden (28 *Januarij*) waren genoteerd 5 pCt. 120, 55; 3 pCt. 79, 70 Nap. r. 106, 55; Spanje 24; Ned. 2½ pCt. 53¾ Rom. L. 104⅝.

BELGIE.

BRUSSEL, den 28sten Januarij.

Gisteren heeft de kamer der vertegenwoordigers, nadat een verslag op petitien was uitgebragt, besloten dat de beraadslagingen over het met Nederland gesloten traktaat met gesloten deuren zou gehouden worden, waarbij alleen de leden van den senaat toegelaten zouden worden.

Het ministerieële blad *l'Indépendant* behelst het volgende:

» Het verslag der centrale afdeeling, omtrent het verdrag van den 5den November, is gisteren avond aan de leden der Kamer rondgedeeld. Het is een zeer uitgebreid stuk, vergezeld van een groot aantal bijlagen; doch het grootste deel der gevraagde en door de regering medegedeelde inlichtingen is niet gedrukt; deze zullen alleen, gedurende de beraadslagingen, ter griffie gedeponeerd blijven.

» De centrale afdeeling begint haar verslag met de opmerking, dat het traktaat van den 5den November beschouwd moet worden, als eene minnelijke schikking omtrent een zeker aantal wederkeerige vorderingen, waarvan sommigen buiten den tekst van het traktaat van den 9den April 1839 liggen, anderen aan de verzoenende pogingen der gemengde commissien weerstand hebben geboden. Het was niet mogelijk, te verwachten dat al de moeijelijkheden, welke de uitvoering van het traktaat van 1839 medebragt, in der minne zouden uit den weg geruimd worden, wanneer de partijen volgehouden hadden, geene concessien te doen en wederkeerig geen hunner regten, noch hunner vorderingen hadden willen opgeven. Van weêrszijde begreep men, dat men tot eene minnelijk schikkende overeenkomst moest komen; in dien geest werden de werkzaamheden der gemengde commissiën vereenigd in eene algemeene onderhandeling, welke te 's Gravenhage gevoerd werd en het onderhavige traktaat ten gevolge had. De centrale afdeeling heeft dus gelijk, wanneer zij zegt dat men, ter regte waardering van dit staatsstuk, minder deszelfs bijzondere deelen als wel deszelfs geheel moet beoordeelen. Men moet zich niet afvragen of er niet eenige bepaling in voorkomt, waarover Belgie zich kunne beklagen, maar of het geheel der gunstige bepaling in evenwigt is met de ongunstige. Hetzelfde vraagstuk moet te 's Gravenhage worden gesteld; en wij zijn overtuigd dat de Staten-Generaal in hunne wijsheid erkennen zullen, dat, indien Belgie in het traktaat vergoeding vindt voor zekere, aan deszelfs belangen min gunstige schikkingen, de Nederlanden er insgelijks beschikkingen in aantreffen, die vergoeding schenken voor bepalingen, tegen welke bedenkingen gerezen zijn.

» Om met kennis van zaken eene goed- of afkeurende stem uit te brengen, moet men achtervolgens elk artikel des traktaats hebben onderzocht. Wij zullen daartoe het werk der verschillende afdeelingen en der centrale afdeeling zamentrekken.

» Het *eerste* hoofdstuk, betrekkelijk de grensscheiding, heeft weinig aanmerkingen uitgelokt. De regering, antwoordende op verschillende, aan dezelve gerigte vragen, heeft gezegd, dat het niet twijfelachtig ware, dat art. 3 de daarstelling van een ijzeren spoorweg door het kanton Sittard toestond; dat de gemeenschappelijke regten benevens die van vrijen doortogt geregeld zouden worden, overeenkomstig de bepalingen en gebruiken, in dergelijke gevallen algemeen aangenomen.

» Het *tweede* hoofdstuk handelt over de scheepvaart en is in onderscheiden afdeelingen verdeeld, welke het voorwerp van menigvuldige ophelderingen geweest zijn. Ten opzigte der Schelde, is gezegd geworden dat het tonnegeld der stoombooten zoodanig geregeld was, dat de meting, ten grondslag liggende voor de tolgelden, slechts betrekking had tot het eigelijk gezegde ruim, bestemd ter berging der koopwaren, en dat, bij gevolg, die deelen van het schip bestemd voor de reizigers, werktuigen en derzelver voorraad aan geene regten onderworpen zijn.

» Uit al hetgeen omtrent het kanaal van Terneuzen gezegd is, volgt, dat de 50,000 gulden, door Belgie aan Nederland te betalen, volgenderwijze zouden zamengesteld zijn:

» 1°. Uit het aandeel van Belgie in de onderhoudskosten van het Nederlandsche gedeelte des kanaals, beschouwd als middel van afloop voor het van boven komende water; 2°. Uit het Belgische aandeel in de kosten van daarstelling en onderhoud der nieuw te maken werken, welker bedrag op 8 à 900 duizend frank begroot wordt; 3°. de kosten van onderhoud der bedijking van Sluiskille, waarbij de regering nog voegt, 4°. eene onbepaalde som, bij transactie aan Holland toegestaan, ter vernietiging van deszelfs voornemen tot heffing van een tolgeld op de schepen, die, uit zee komende, het kanaal bevaren.

» Van eene andere zijde, is erkend geworden dat de belgische regering in de plaats gesteld was van de regten der oorspronkelijke concessionnarissen, voor hetgeen het regt, *afwateringsgeld* genoemd, betreft, bedragende 25 cents voor elke maat (*gemet*), waarmede zekere Belgische landerijen belast zijn. Dewijl uit de inlichtingen, door de centrale afdeelingen verstrekt, blijkt dat 119 duizend maten lands met dit regt belast waren, zoo zou de herstelling van de ontvangst dezer regten eene som bedragen van bijna 30 duizend guldens, of drie vijfde der toegestane rente.

» De centrale afdeeling is in zeer wijdloopige bijzonderheden getreden om te bewijzen dat er niets buitensporigs is in de bepalingen, betrekkelijk de wateren tusschen de Schelde en den Rijn, en om aan te toonen dat het steeds in den geest geweest is der onderteekenaren van den Mainzer overeenkomst en van de leden der conferentie om de Schelde met den Rijn gelijk te stellen; om de doorvaart tusschen deze beide rivieren en de wederkeerige vaart op elke derzelve voor de oeverstaten zoo vrij mogelijk te laten, en eindelijk om de belgische en Nederlandsche schepen op gelijken voet te stellen.

» Dit is het voornaamste punt der bezwaren van een deel des Nederlandschen handels. Wij gelooven dat het den heer *Rochussen*, even als hij zulks beloofd heeft, gemakkelijk vallen zal aan de Staten-Generaal voldoende ophelderingen omtrent al deze punten te geven, bij voorbeeld, door al het voordeelige te doen uitkomen, dat in de verbindtenissen, die Belgie, bij art. 41, op zich genomen heeft, gelegen is. Dit artikel legt den Belgischen schepen en hunne ladingen op den Nederlandschen Rijn, van af Gorinchem of Krimpen tot Lobith zoo bij de op- als bij de afvaart, geene hoogere regten op dan den

Nederlandschen schepen en hunne ladingen; doch deze gelijkstelling van behandeling is niet toegestaan dan op de voorwaarde dat de Belgische schepen, op den Rijn varende, of hunne ladingen, noch op deze rivier, noch op de, in dezelve uitloopende wateren, waarop de overeenkomst van Maintz van toepassing is, noch van Antwerpen naar Bath, of van Gend naar Sas van Gend, grootere voordeelen zullen genieten dan de Nederlandsche schepen en derzelver ladingen. Holland ontzegt zich eenige bijzondere gunst aan deszelfs ingezetenen te verleenen, doch Belgie ontzegt zich insgelijks eenige aan de zijnen te schenken, en wat meer is, het doet afstand, om gunsten van de Rijnoeverstaten te vragen of te ontvangen. De onderteekenaars van het verzoekschrift uit Amsterdam vreezen de uitwerking der genegenheid van de Duitsche Staten voor Belgie, en hunne koelheid omtrent Holland; bij het traktaat van den 5 November verbindt België zich bij voorraad, van de voordeelen dezer toegenegenheid geen gebruik te maken; het waarborgt aan Holland het bezit der meest voordeelige behandeling, en dit is zeker niet de minst gewigtige bepaling.

» Wat de Maas betreft, zoo heeft men gevraagd, of de vreemde koopwaren, in het entrepôt te Luik opgelegd, langs eenen anderen weg, dan genoemde rivier, bij voorbeeld over den spoorweg, konden doorgevoerd worden. De regering heeft geantwoord dat de oprigting van een entrepôt te Luik niets anders dan eene toepassing van het beginsel der vrijheid van de rivieren, vastgesteld in het beginsel van wederkeerigheid, opgenomen in art. 11 der overeenkomst van Mainz, en dat Luik alzoo slechts eene entrepôt-stad zijn zal voor den doorvoer over de Maas.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 30sten Januarij.

Ll. Zaturdag den 28sten dezer heeft de WelEerw. Zeergel. Heer *W. Oomen*, Pastoor der parochiekerk in de Brugstraat alhier, zijne vijf en twintig jarige bediening als pastoor dier kerk op eene plegtige wijs gevierd. De kerk was bij die gelegenheid met prachtige draperien smaakvol versierd, waarbij inzonderheid de predikstoel uitmuntte. Z. Weleerw. werd bij de intrede in de Kerk plegtig verwelkomd door de leden der kerkenraad en de kinderen der door Z. Weleerw. gestichte school, die toepasselijke gezangen aanhieven. Ten acht ure des morgens verrigte Z. Weleerw. eene plegtige hoogmis, wordende daarbij geadsisteerd, door de WelEerw. Heeren *C. Oomen*, *Van Breugel*, *P. Werden* en *Morgen*, waarvan de beide eersten vroeger onderpastoor bij gezegde kerk waren, en de beide laatsten thans nog in die betrekking zijn, voorts door de Eerw. Heeren *Van Hall*, *Moerinx* en *Rutten*. Onder de hoogmis beklom de WelEerw. Heer Pastoor *Oomen* den Predikstoel en gedacht in eene treffende leerrede aan de vergankelijkheid van den tijd, met terugziening tevens op al hetgeen gedurende Z. WelEerw. herderlijks opzigt is tot stand gebragt. Des avonds ten vijf ure werd in bovengezegde kerk een solemneel lof gezongen.

Des avonds hebben de beide alhier gevestigde muzijkgenootschappen: het *Harmonie-Gezelschap* en de *Philharmonie*, den feestvierenden Pastoor op fraaije serenaden onthaald.

— Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» Heden morgen heeft Z. M. de Koning, vergezeld van H. M. de Koningin, de godsdienstoefening in de Kloosterkerk, onder het gehoor van den Wel Eerwaarden, zeer geleerden heer *Huydecoper*, bijgewoond, zijnde dit de eerste uitgang des Konings na het herstel van zijne ziekte. De leeraar heeft Z. M., bij die gelegenheid, in hartelijke bewoordingen geluk gewenscht, en vurige dankgebeden ten Hemel opgezonden voor de bewaring van het dierbaar leven van het Hoofd van den Staat."

— Bij besluit van den 27sten Jaunarij, no. 46, heeft Zijne Majesteit tot ridders der orde van den Nederlandschan Leeuw benoemd: den luitenant-kolonel op non-activiteit *F. A. W. de Groote*, van het 4de regiment ligte dragonders, en den militairen onder-intendant der 1e klasse *W. Craaij*, werkzaam bij het departement van oorlog.

— De *Staats-Courant* behelst heden een besluit van den 25sten dezer waarbij goedgekeurd wordt het adres van de heeren *A. van den Brandhoff Ez.*, *J. H. Betting*, en *D. Copijn*, respectievelijk hervormde predikanten te Elst, Beest en Wilnis, zich aanbiedende om zich aan het hoofd te stellen van eene Europesche kolonisatie in Suriname; daarbij wordt onder anderen bepaald:

» De wel eerwaarde heer *J. H. Betting*, zal zich zoo spoedig mogelijk, vergezeld van twee bekwame landbouwers, door hem aan het departement van Kolonien voor te stellen, begeven naar Suriname, ten einde aldaar, in overleg met Onzen Gouverneur-Generaal, eene geschikte landstreek uit te kiezen voor de bedoelde kolonisatie, en, onder medewerking der plaatselijke hulpmiddelen, het noodige voor te bereiden, voor het ontvangen en huisvesten vooreerst van vijftig huisgezinnen, welke echter van hier niet zullen vertrekken, dan na bekomen berigt dat de voorbereidende maatregelen, hierboven bedoeld, zijn tot stand gebragt en nadat het in art. 4 vermelde reglement door Ons zal zijn goedgekeurd.

» Na de vesting der eerst vertrokken vijftig huisgezinnen, en wanneer de dan verkregene ondervinding het voortzetten der proeve aanbeveelt, zullen de overige een honderd en vijftig huisgezinnen, bij bekwame gedeelten, onder de leiding der wel eerwaarde heeren *A. van den Brandhoff* en *D. Copijn*, van hier vertrekken, na bekomen berigt dat ook ter hunner vestiging het noodige in de kolonie is voorbereid geworden.

» Onze Gouverneur-Generaal der West-Indische bezittingen zal, zoodra mogelijk, in overleg met den wel eerwaarden heer *Betting* voornoemd zamenstellen en aan het departement van Kolonien inzenden, een op de plaatselijke omstandigheden toepassend ontwerp van voorloopig reglement voor de voorgenomen kolonisatie; — aanwijzende de vereischten, regten en verpligtingen der kolonisten, den aard van het over hen te stellen burgerlijke en kerkelijke bestuur en het verband tusschen dat bestuur en de reeds bestaande magten.

» De kolonisten zullen bij het aangaan hunner verbindtenis schriftelijk moeten doen blijken, *dat zij zich zonder eenig voorbehoud aan die reglementaire bepalingen onderwerpen.*

» De voordragt der uit te zenden huisgezinnen wordt overgelaten aan de in dit besluit genoemde geestelijken; doch derzelver bepaalde aanneming is afhankelijk van de goedkeuring van het departement van Kolonien, hetwelk de vereischte maatregelen nemen kan in het belang eener goede keuze van personen.

» Wanneer de te nemen proeve het getal van *twee honderd* huisgezinnen zal hebben bereikt, zal onze Minister van Kolonien Ons zoo spoedig mogelijk een naauwkeurig verslag aanbieden van de verkregene uitkomsten en van de bestaande verwachtingen voor het vervolg, alles in verband tot de vrage, of en hoedanig alsdan zou kunnen worden overgegaan tot de oprigting eener partikuliere vereeniging, bestemd om zich met de verdere kolonisatie te belasten onder de bijzondere bescherming van den Staat, en onder toekenning van zoodanige voordeelen en gunsten als zullen worden noodig geacht.

» De uitgaven, aan de eerste proeve verbonden, zullen uit de koloniale geldmiddelen worden gekweten, op zoodanigen voet en wijze als nader door Ons zal worden bepaald.

— In de *Staats-Courant* leest men van heden:

In de ten verleden jare uitgegevene bekendmaking des ministers van Binnenlandsche zaken wegens het plan om een standbeeld voor Prins *Willem den Eersten* op te rigten (*Staats-Courant* van 8 Julij jl. no. 159) werd de overtuiging uitgesproken, dat men slechts de aandacht der natie op dit ontwerp zou behoeven te vestigen, om zich daarbij van hare algemeene deelneming te mogen verzekerd houden, en alzoo het op te rigten standbeeld te doen zijn een echt nationaal gedenkteeken. In die verwachting heeft men zich niet te leur gesteld gezien; zij is in ruime mate vervuld geworden. Bij alle rangen en standen heeft het ontwerp ongemeenen bijval gevonden. Niet alleen de rijke en gegoeden in den lande hebben het hunne tot verwezenlijking daarvan bijgedragen; ook mingegoeden hebben zich niet onbetuigd gelaten; menig nederig handwerksman heeft zijn penningske geofferd, en bij het leger is de deelneming zoo algemeen geweest, dat de soldaat, naar mate van zijn gering zakgeld, heeft willen medewerken tot vereering der nagedachtenis van den beroemden grondvester van ons volksbestaan. Met genoegen kunnen wij dan ook vermelden, dat het bedrag der inschrijvingen, voor zoo verre de opgaven daarvan reeds bij het departement van Binnenlandsche zaken ontvangen zijn, geklommen is tot de aanzienlijk som van ruim DRIE EN DERTIG DUIZEND GULDEN, terwijl nog van verschillende zijden, en onder anderen ook uit 's Rijks Overzeesche bezittingen, de opgaven wegens den uitslag der inteekening worden te gemoet gezien.

» Intusschen is, bij die algemeenheid der deelneming, na ontvangst der inschrijvings-lijsten, gebleken, dat het bijna ondoenlijk zoude wezen de namen der inteekenaren, wier aantal vele duizenden bedraagt en waarvan velen, zoo als onder anderen bij het leger, niet afzonderlijk zijn opgegeven, door middel dezer Courant bekend te maken, gelijk aanvankelijk de bedoeling was geweest. Uit dien hoofde heeft het den Koning behaagd, op voorstel van den Minister van Binnenlandsche zaken, te gelasten, dat ten einde de namen dergenen die tot de stichting van het standbeeld voor WILLEM DEN EERSTEN hebben medegewerkt aan de vergetelheid te ontrukken, de oorspronkelijke inschrijvings-lijsten in 's Rijks archief zullen worden nedergelegd en bewaard.

In deze provincie hebben de inschrijvingen bedragen *f* 1128,70.

— Zaturdag zijn de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal weder vergaderd geweest over de voordragt van wet, betrekkelijk het traktaat. Daarna is de centrale sectie, over hetzelfde onderwerp bijeengekomen. Heden, Maandag, of Dingsdag zal de centrale afdeeling haar algemeen verslag over het ontwerp, nopens het traktaat, uitbrengen, zoodat de beraadslagingen over dat gewigtige Staatsstuk, woensdag of donderdag eerstkomende te gemoet gezien kunnen worden. Heden maandag, ten één ure, zal er eene openbare zitting van de kamer plaats hebben.

— Uit Nijmegen schrijft men van ll. Zaturdag.

» Het zachte weder heeft het drijfijs in de rivier de Waal, hetwelk het wegnemen der Gierbrug voor onze stad noodzakelijk maakte, doen verminderen en verdwijnen, zoodat dezelve weder is gelegd."

— Uit 's Gravenhage schrijft men:

» Men verneemt, dat thans de instructie, in zake van den *Stenis*, zoo ver gevorderd is, dat al de proces-stukken aan den procureur-generaal hebben kunnen worden opgezonden, ten einde aan de beoordeeling van Z. E G. A. te onderwerpen de vraag, in hoeverre dezelve al dan niet als voldongen kan worden beschouwd. Na de terug-ontvangst daarvan, zal de raadkamer der arrondissements-regt-

bank alhier over de zaak cognosceren, en den verdachte hoogstwaarschijnlijk naar den procureur-generaal renvoyeren. Men verneemt wijders, dat *van Stenis*, schijnbaar althans, zeer bedaard blijft en zelfs van uit zijne gevangenis de zaken van zijn bedrijf bestuurt en in dien geest bevelen naar Utrecht opzendt. Men wil, dat hij het verlangen heeft te kennen gegeven, bij eene eventuele teregtstelling voor het hof, door den heer advocaat *Broers*, uit Utrecht, te worden geadsisteerd.

— Uit Workum schrijft men:

»In het natuurkundige genootschap, alhier onder de spreuk: *Het rijsje wordt allengs een boom*, dat sinds bijna 30 jaren alhier bestaat, is in de vorige week, door den heer *Alle J. Bokma*, bij eene verhandeling, *over de jaarlijksche en dagelijksche beweging der aarde*, een door Z. Ed. zeer vernuftig uitgedacht en vervaardigd bewegings-werktuig vertoond, waarin beide wentelingen allerduidelijkst werden toegelicht. De aarde, voorgesteld in eene globe van circa 3 palmen middellijn, doorliep hare jaarlijksche baan, beschreven in eene cirkel van nagenoeg 4 ellen diameter, hebbende deze baan in haar centrum, op zekere hoogte van haar vlak, met eene matglazen holvormige verlichtingslamp, de zon voorstellende, en van waar dus alle licht uitging en de vereischte schaduw veroorzaakt werd.

»De bol liep deze baan rond, terwijl dezelve hierbij om zijne as wentelde, en, wat inzonderheid bewondering gaf, altijd het noorderaspunt naar het ware noorden gekeerd hield, waarbij gelijktijdig de maan, een bol van 3 duim, in doorsnede, de aarde in haren omloop vergezelde. Beide, werktuig en werking, kenschetsen de schoonste eenvoudigheid.

»De wisseling der saizoenen, die van dag en nacht, het naauwkeurige snijden der keerkringspunten zoo wel als het opvolgend vallen in den dierenriem, de schijngestalten der maan, waarbij de laatste, nu en dan, in het vlak van den loopkring der aarde viel, en alzoo de zon- en maansverduisteringen aanwees, dit alles werd zoo duidelijk en beweegbaar toegelicht, dat het den schranderen auteur de meeste eer aandoet.”

— Omtrent de weersgesteldheid in Italie schrijft men uit Rome van den 12den Januarij:

» Even als het verledene jaar door buitengewone natheid merkwaardig was, zoo onderscheidt zich het beginnende door ongestadigheid. Het weder wisselde in de laatste dagen snel achter elkander tusschen droogen mist, sneeuw, natte koude, warmen regen, zoelen sirocco en gure winden. Verledene Maandag, even na den middag, ontstond er zulk een hevig onweder, met donderslagen en de sterkste regenbuijen, boven Rome, als men anders slechts in den nazomer pleegt te beleven. In de zuidelijke doelen der stad bespeurde men ligte, maar snel op elkander volgende schokken van aardbeving.”

Uit Napels schrijft men van den 7den:

» Met het nieuwe jaar heeft ook de winter bij ons een aanvang genomen. De ons omringende bergen zijn dik met sneeuw bedekt, en zelfs de Vesuvius is tot diep in de vlakte met een witten mantel bekleed. Reeds twee malen viel de thermometer des nacht tot beneden het vriespunt, wat hier te lande zeldzaam het geval is, en na de laatste warme dagen, vooral voor de armere klasse, die geheel geene middelen heeft, om zich daartegen te beschermen, des te gevoeliger is.

*** Den 25 Januarij 1843 is te *Breda*, in den ouderdom van ruim 37 jaren, overleden Vrouwe ELISABETH LOUISE CHARLET, Weduwe van den heer JOHANNES NELISSEN, in leven officier van gezondheid der 2e klasse, bij de 5. afd. Infanterie.

*** Bij vonnis der Arrondissements-Regtsbank te *Eindhoven*, dd. 1843, is MARIA MICHIELS, zonder beroep, wonende te Someren, ter zake van onnozelheid, gesteld onder Curatele.

J. DEMASCOUR, Procur.

*** J. B. WALLAGH, *DENTISTE* van de Residentie *'s Gravenhage*, heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat hij alhier gearriveerd is, en dagelijks, voor een ieder te spreken of te ontbieden is, om over alle gebreken der TANDEN geraadpleegd te worden. Hij beveelt zich inzonderheid aan, bij degenen, die verlangen MECHANIEKE of KUNSTTANDEN ingezet te hebben, verzekerende dat dezelve volkomen tot vermaling der spijzen geschikt zijn, en geene de minste onaangenaamheid of pijn, gedurende het inzetten veroorzaken. Hij zuivert ook TANDEN en maakt dezelve Ivoor wit; trekt KIEZEN en TANDEN op de behendigste en minst gevoelige wijze, al ware het dat er geen Kroon meer aanwezig was, plombeert HOLLE KIEZEN met het vermaarde Mineraal *SUCCEDANEUM*; terwijl hij zich tevens tot het rangeren der KINDERTANDJES bij Ouders aanbeveelt. Voortdurend zijn bij hem te bekomen alle middelen, dienstig tot onderhoud en zuivering van MOND en TANDEN.

Is gelogeerd op den Haagdijk, Wijk C., N°. 148, bij de Wed. A. B. WALLAGH, en zal door veelvuldige bezigheden alhier nog eenige dagen vertoeven, waarop hij de vrijheid neemt het geëerd Publiek attent te maken.

Bij afwezigheid zijn de MIDDELEN te bekomen bij den Heer APOL, in de *Eindstraat*, zoo als:

TAND-TINCTUUR voor Rhumatieke Tand- of Kiespijnen, het Flesje à . . . . ƒ 1,75.

TAND-OPIAT, het Potje à . . . . » 0,90.

TAND-POEDER, het Doosje à . . . . » 0,30.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.